

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΑΔΕ

Ανεξάρτητη Αρχή
Δημοσίων Εσόδων

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ
ΤΜΗΜΑ Γ

ΑΔΑ:
Αθήνα, 4 Φεβρουαρίου 2025

Ε. 2004

Ταχ. Δ/ση : Πειραιώς 180
Ταχ. Κώδικας : 177 78, Ταύρος
Τηλέφωνο : 2131410209
E-mail : dideisep@aaade.gr

ΠΡΟΣ: Ως πίνακα διανομής

ΘΕΜΑ: Παροχή οδηγιών για εξάλειψη υποθηκών και άρση κατασχέσεων που έχουν εγγραφεί/επιβληθεί από τη Φορολογική Διοίκηση σε βάρος εταιρειών υπό ασφαλιστική εκκαθάριση, μετά την υπ' αριθ. 564/2022 απόφαση του Αρείου Πάγου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Α) ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Αντικείμενο της εγκυκλίου είναι η παροχή διευκρινίσεων σχετικά με την ακυρότητα υποθήκης που εγγράφηκε από τη Φορολογική Διοίκηση επί ακινήτου χαρακτηρισμένου ως ασφαλιστική τοποθέτηση μετά τη θέση της εταιρείας υπό ασφαλιστική εκκαθάριση και πριν από τη σημείωση της σχετικής υπουργικής απόφασης στο βιβλίο υποθηκών (παρ. 2 του άρθρου 9 του προισχύοντος ν.δ.400/1970), όπως κρίθηκε με την υπ' αριθ. 564/2022 απόφαση του Αρείου Πάγου, με την οποία διατάχθηκε η εξάλειψη της εν λόγω υποθήκης, καθώς και η παροχή οδηγιών για εξάλειψη υποθηκών και άρση κατασχέσεων που έχουν εγγραφεί/επιβληθεί σε βάρος οφειλετών υπό ασφαλιστική εκκαθάριση.

Β) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Με την παρούσα εγκύκλιο παρέχονται διευκρινίσεις σχετικά:

- 1) με την ακυρότητα υποθήκης που εγγράφηκε από τη Φορολογική Διοίκηση, επί ακινήτου χαρακτηρισμένου ως ασφαλιστική τοποθέτηση, σε βάρος εταιρείας υπό ασφαλιστική εκκαθάριση, πριν από τη σημείωση της σχετικής υπουργικής απόφασης στο βιβλίο υποθηκών (παρ. 2 του άρθρου 9 του προισχύοντος ν.δ.400/1970), όπως κρίθηκε με την υπ' αριθ. 564/2022 απόφαση του Αρείου Πάγου, με την οποία διατάχθηκε η εξάλειψη της εν λόγω υποθήκης, και
- 2) με την εξάλειψη υποθηκών και άρση κατασχέσεων που εγγράφηκαν/επιβλήθηκαν σε βάρος ασφαλιστικών εταιρειών μετά τη θέση αυτών σε ασφαλιστική εκκαθάριση.

Γ) ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η παρούσα εγκύκλιος απευθύνεται στις Υπηρεσίες της Φορολογικής Διοίκησης που είναι αρμόδιες για την επιδίωξη της είσπραξης οφειλών εταιρειών που έχουν τεθεί σε ασφαλιστική εκκαθάριση σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν.δ. 400/1970 ή το άρθρο 235 του ν. 4364/2016.

1. Με την υπ' αριθ. 519/2011 γνωμοδότηση του Α' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία έγινε αρμοδίως δεκτή, είχε κριθεί ομόφωνα ότι το Δημόσιο δεν δύναται να συναινέσει στην εξάλειψη των υποθηκών που έχει εγγράψει σε ακίνητα ασφαλιστικής εταιρείας, της οποίας ανακλήθηκε οριστικά η άδεια σύστασης και λειτουργίας και τέθηκε σε ασφαλιστική εκκαθάριση, καθόσον κατά τον χρόνο εγγραφής των υποθηκών δεν είχαν τηρηθεί οι προβλεπόμενες από το άρθρο 9 παρ. 2 του προϊσχύοντος ν.δ. 400/1970 (Α' 10) διατυπώσεις δημοσιότητας και ειδικότερα σημείωση στα οικεία βιβλία του Υποθηκοφυλακείου της υπουργικής απόφασης με την οποία δεσμεύτηκε το σύνολο της περιουσίας της ασφαλιστικής επιχείρησης και χαρακτηρίστηκε ασφαλιστική τοποθέτηση. Σύμφωνα με την ανωτέρω γνωμοδότηση, ο νόμος (άρθρο 9 παρ. 2 του ως άνω ν.δ.) απαιτεί να υποβληθεί σε διατυπώσεις δημοσιότητας ο χαρακτηρισμός του ενεργητικού της επιχείρησης ως ασφαλιστική τοποθέτηση (δηλαδή, αν μεν αφορά σε ακίνητο, να εγγραφεί στο υποθηκοφυλακείο, αν δε αφορά σε κατάθεση, να σημειωθεί στα βιβλία της τράπεζας), οι οποίες επιβάλλονται προς προστασία των τρίτων μη ασφαλισμένων (όπως, εν προκειμένω, το Δημόσιο). Η ανωτέρω γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ. κοινοποιήθηκε στις αρμόδιες Υπηρεσίες με το υπό στοιχεία ΔΠΕΙΣ Γ 1052258 ΕΞ 2012/29-3-2012 έγγραφο της Διεύθυνσης Πολιτικής Εισπράξεων.

2. Όμως, ήδη, με την υπ' αριθ. 564/2022 απόφαση του Αρείου Πάγου κρίθηκε αμετάκλητα από το δικαστήριο ότι η εγγραφή υποθήκης από το Δημόσιο επί ακινήτων εταιρείας υπό ασφαλιστική εκκαθάριση, που έχουν χαρακτηριστεί ως ασφαλιστική τοποθέτηση, η οποία (εγγραφή υποθήκης) έλαβε χώρα μετά τη δημοσίευση της σχετικής υπουργικής απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως αλλά πριν από την εγγραφή της στο αρμόδιο Υποθηκοφυλακείο, είναι άκυρη και διατάχθηκε η εξάλειψη αυτής.

Με την ανωτέρω απόφαση έγινε δεκτό: α) ότι οι προβλεπόμενες από την παρ. 2 του άρθρου 9 του προϊσχύοντος ν.δ. 400/1970 διατυπώσεις δημοσιότητας δεν αποτελούν συστατικό τύπο για τον χαρακτηρισμό των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας ως ασφαλιστική τοποθέτηση και τη δέσμευση αυτών (που συνεπάγεται την απαγόρευση κατάσχεσης και εγγραφής υποθήκης επ' αυτών), η οποία επέρχεται ήδη από τη δημοσίευση της σχετικής υπουργικής απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και β) ότι οι ανωτέρω διατυπώσεις δημοσιότητας έχουν τεθεί μόνο για την προστασία των καλόπιστων τρίτων και ότι **το Ελληνικό Δημόσιο δεν δύναται να θεωρηθεί ως καλόπιστος τρίτος «καθόσον, ενώ το ίδιο, δια του υφυπουργού ανάπτυξης, ανακάλεσε οριστικά την άδεια της ενάγουσας ασφαλιστικής εταιρείας και δέσμευσε χαρακτηρίζοντας ως ασφαλιστική τοποθέτηση όλη την περιουσία της τελευταίας, στη συνέχεια ενέγραψε υποθήκη σε βάρος του επιδίκου ακινήτου».**

3. Σημειώνεται ότι με την παρ. 1 του άρθρου 278 του ν. 4364/2016 (Α' 13) καταργήθηκε το ν.δ. 400/1970 (Α' 10). Η διαδικασία ασφαλιστικής εκκαθάρισης διέπεται από τις διατάξεις

των άρθρων 235 έως 248 του ν. 4364/2016, τα οποία ισχύουν από 5/2/2016 σύμφωνα με το άρθρο 284 αυτού.

Σύμφωνα με το άρθρο 239 παρ. 6 του ν. 4364/2016 (η οποία εφαρμόζεται, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 248 του ίδιου νόμου τόσο σε διαδικασίες ασφαλιστικής εκκαθάρισης του ν. 4364/2016 όσο και σε υφιστάμενες κατά την 31.12.2015 διαδικασίες), **κατάσχεση ή δέσμευση περιουσιακών στοιχείων της ασφαλιστικής επιχείρησης στα χέρια της ίδιας ή τρίτου δεν επιτρέπεται κατά το χρονικό διάστημα που η ασφαλιστική επιχείρηση βρίσκεται σε ασφαλιστική εκκαθάριση.**

4. Κατόπιν των ανωτέρω, η Φορολογική Διοίκηση υποχρεούται, σε συμμόρφωση με το περιεχόμενο των δικαστικών αποφάσεων να συναινεί, μετά από αίτηση του ασφαλιστικού εκκαθαριστή, στην εξάλειψη υποθηκών που τυχόν έχουν εγγραφεί σε ακίνητα ασφαλιστικών εταιρειών μετά τη θέση αυτών σε ασφαλιστική εκκαθάριση και τον χαρακτηρισμό των περιουσιακών στοιχείων τους ως ασφαλιστική τοποθέτηση, ανεξαρτήτως του χρόνου κατά τον οποίο ολοκληρώθηκαν οι διατυπώσεις δημοσιότητας της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν.δ. 400/1970.

Ομοίως, υποχρεούται να προβαίνει οίκοθεν σε άρση κατασχέσεων που έχει τυχόν επιβάλει σε ακίνητα εταιρειών υπό ασφαλιστική εκκαθάριση, εφόσον συνέτρεχαν οι ίδιες ως άνω προϋποθέσεις.

Τα ανωτέρω αναφερόμενα ισχύουν και για υποθήκες και κατασχέσεις που τυχόν εγγράφηκαν/επιβλήθηκαν από τη Φορολογική Διοίκηση σε βάρος ασφαλιστικής επιχείρησης μετά την έναρξη της διαδικασίας ασφαλιστικής εκκαθάρισης σύμφωνα με το άρθρο 235 του ν. 4364/2016.

5. Σύμφωνα με τις περ. 72 και 119 του άρθρου 1 της απόφασης του Διοικητή Α.Α.Δ.Ε. Δ.ΟΡΓ.Α 1065199 ΕΞ 2022 (Β' 3886) «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων και εξουσιοδότηση υπογραφής "Με εντολή Διοικητή" σε όργανα της Φορολογικής Διοίκησης», αρμόδιος για την παροχή συναίνεσης σε εξάλειψη υποθήκης, σε περίπτωση μη νόμιμης επιβολής του μέτρου, καθώς και για την άρση κατασχέσεων που έχουν επιβληθεί σε ακίνητα περιουσιακά στοιχεία οφειλετών του Δημοσίου, ανεξαρτήτως ποσού οφειλής, σε περίπτωση μη νόμιμης επιβολής αυτών, είναι ο αρμόδιος για την επιδίωξη είσπραξης της οφειλής Προϊστάμενος Δ.Ο.Υ. ή του Αυτοτελούς Τμήματος Ειδικών Καθεστώτων ΦΠΑ στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου του ΚΕ.ΦΟ.Δ.Ε. Αττικής ή ΚΕ.Β.ΕΙΣ. ή του Κ.Ε.ΜΕ.ΕΠ. ή του Κ.Ε.ΦΟ.ΜΕ.Π. ή της Ε.Μ.ΕΙΣ., σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. 37 της ανωτέρω απόφασης.

**Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

A. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

1. Αποδέκτες Πίνακα Γ'
2. Διεύθυνση Στρατηγικής Τεχνολογιών Πληροφορικής
3. Διεύθυνση Επικοινωνίας
4. Ηλεκτρονική Βιβλιοθήκη ΑΑΔΕ

B. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΡΟΣ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Αποδέκτες Πίνακα Α' (πλην των αποδεκτών προς ενέργεια)
2. Αποδέκτες Πίνακα Δ'
3. Κεντρική Υπηρεσία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους
4. Γραφείο Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
5. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Φορολογικής Πολιτικής

Γ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο Διοικητή Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων
2. Γραφείο Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης Φορολογίας
3. Διεύθυνση Νομικής Υποστήριξης
4. Διεύθυνση Διαδικασιών Εισπράξεων και Επιστροφών – Τμήματα Α,Β,Γ, Γραμματεία